

Передплата на „Буковину“

платна в Чернівцях:

- в Австро-Угорщині: на цілий рік 24 кор., на пів року 12 кор., на чверть року 6 кор., на місяць 2 кор.
- в Росії: на цілий рік 12 карбованців, на пів року 6 карб.
- в інших державах: на цілий рік 40 фр., на пів року 20 франків.

Для міщан і селян буде виходити „Буковина“ раз на тиждень під неділю і коштувати буде на цілий рік 4 К, на пів року 2 К, на чверть року 1 К.

Поодиноке число 10 сотиків.

Оголошення коштують по 10 сотиків від однопальтової стрічки або 1/4 місяця дрібним друком (петіт). При кількорових або річних замовленнях значний олуєт.

БУКОВИНА

Орган української поступової партії на Буковині,

виходить що дня крім неділей і свят.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“ в Чернівцях, ул. Петровича число 2. Число телефону 176. Адрес для телеграмів: „Буковина“, Чернівці.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 10—11. рано і 2.—3. пополудни крім неділей і свят.

Надіслане по 40 сот. від стрічки, при частіших замовленнях відповідний рабат. Реклямації неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученем поштової належності.

Циркулярі яко прилоги коштують по 2, 3 і 4 сотики від штуки.

Належностей за анонси марками поштовими не принимає ся.

Посол Пернерсторфер про австрійських Славян і Українців.

В німецькій „Rundschau“ помістив соціально-демократичний посол Пернерсторфер цікаву статтю про австрійських Славян, в якій говорить о „Славянському Союзі“ парламентарнім та зазначає, що сей блок не має панславистичного ба навіть австрійського загально-славянського характеру тому, бо до него належать тільки Чехи, Словінці, Серби і Хорвати та 4 москвофіли, а бракує в нім Українців і Поляків.

Після погляду автора зеднане всіх Славян в австрійськім парламенті неможливе через Українців, для котрих панславистична солідарність означала би тільки скріплене панованя Поляків і викликала би для них безнадійний стан.

Істнуючий славянський Союз (125 послів) оснований на погляд автора тільки з політичних причин, ad hoc.

В нім зеднали ся згадані нації лиш тому, щоби через Союз кожда нація з особна могла ліпше дійти до своєї цілі.

Найбільше пропагують всеславянську ідею Чехи тому, що найбільше боять ся германізації. Они старають ся також о політичних прихильників. Тому, що Франция ворожа Німеччині, а Росія велит славянський, Чехи любять Францію і Росію. На внутрішню політику австрійську не має панславизм пропагований Чехами найменшого впливу.

Поляки знов уважають участь свою в питанні панславистичнім за просту етикету. Они про людске око не відпекують

ся від солідарности славянської, але дійсно уважають себе за щось ліпшого від всіх інших Славян, а до того в богатях кругах польских особливо між інтелігенцією панує ненависть до російского царя і до Москалів. Поляки помімо усей славянської солідарности все ще хотіли би спольонізувати Русинів і не можуть погодити ся з думкою признати мужицку руску націю рівним славянським чинником.

Українці знов добачають в панованю Москалів в Росії та Поляків в Галичині найбільшу перешкоду в розвою своєї народности і з сих причин не може політичний панславизм вкорініти ся між Українцями тим більше, що австрійські Українці чують ся опущеними від прочих Славян.

Вже при виборчій реформі сильно покривджено Русинів, котрі хоча чисельно майже рівні з Поляками, не дістали навіть половини тих послів, що Поляки.

В парламенті австрійськім Русини з'ізолювані, їх скарги не находять належитого відгомону, що богатях з поміж їхніх послів доповідає до чистої розшуки. Сей тяжкий настрій довів як відомо, й до атентату на намісника Потоцкого.

Дальше автор пояснює ріжницю між москвофілями і Українцями, та стає цілком по нашім боці... говорить про нашу поважну літературу, та називає нашу народну поезію за одну з найкрасних на всі часи і народи і взагалі уважає Українців народом наділеним поетичними спосібностями.

Поляки утискають Русинів в Галичині, та переслідують їх мову, в Росії

був український язик до послідної революції заборонений так, що навіть библії не можна було видати на українській мові.

А помімо тяжких борб та неприязних обставин український народ оказав велику силу відпорну, не тільки задержав свій нісломий характер але також розвинув свою мову і свою літературу. Се найліпший знак красної будучности Українців, якої Німці желяють Українцям тим більше, що не добачають в Русинів ні крихітки ненависти до німецького народа. На погляд автора Українці можуть скорше сподівати ся справедливости ще від Німців як від Поляків.

Евентуальний союз Чехів, Поляків і полудневих Славян мусів би викликати в Українців гірке чувство виключеного брата, а кривда заподіяна родиною найбільше болять.

З внутрішних справ.

Др. Векерле про заграничну ситуацію.

Будапешт, 31. марта. (Кб.) Палата послів. У відповідь на інтерпеляцію про заграничне положене вказує президент міністрів на вчерашній крок держав у Білгороді, заявляючи при тім, що Австро-Угорщина має вільну руку безпробоволочно боронити у відповідній спосіб свої інтереси, коли би спільна акція держав остала безуспішною. Коли одна сербська відповідь буде задовольюча, тоді є надія, що вдасть ся привести цілковито мирні відносини. Господарскі питання відокремлені зовсім

Карль Жіа.

Кооперативний рух у Франції.

(Конець).

Не видно також, щоби вони так як в Бельгії стреміли дати йому бажаний напрям. Вони зробили те, що все лишеть ся пропасть поміж їх понятєм кооперації, а змістом, який вкладає в те понятє німецька, а навіть англійська школа. Кооперативна спілка, як ми її розуміємо і як стараємось здійснити її, є маленькою республікою, якою управляють консументи. Кооперативна спілка, така, яку приймає католицька школа, є чимось в роді фабричного skleпу, яким управляють хазяї, або капіталісти. Ті останні мають повну свободу ділання, полишаючи робітникам лише формальну участь в адміністрації заведений.

„Вони повинні, каже та школа, доставити класам, які мають просвіту та яким сиріяла судьба, лучші средства до виповнення призначеного їм покровительства.“*) Але противно з малими виїмками, показав досвід, що ті фабричні skleпи були все причиною спорів між хазяями а робітниками. Що знов тичить ся кооператив основаних буржуями, то гіркий особистий досвід показав нам, що вони будять серед робітників непобідиму відразу. Вони приміняють ту свою критерію: „Як буржуазія хоче зробити що-небудь білим, ми повинні зробити його чорним.“

Перейдїм до соціалістичної школи. Здавалось що вона повинна на стільки симпатизувати з кооперативом, скільки консервативні школи ворогують з нею. В дійсности так не є. Кооперация має то

*) Жанне: Державний соціалізм 422.

свійство, що вона за буржуазна для соціалістів, будучи рівночасно за соціалістичною для лібералів і за ліберальною для католиків.

Після перелому, який склав ся на марсейскім конгресі 1879 р., про який ми говорили, найбільше видну участь в кооперативнім руху у Франції брала фактично буржуазія. Німецька школа не була виїмком із загального правила. Богато істнуючих кооперативних спілок складалась в переважній часті як вже не із представителів буржуазії, то з дрібних ремісників. Навіть часто робітничі кооперативи мають буржуазийний напрям. Доказом може бути куріозний случай, який склав ся недавно в кооперативі „Жниція“ (Moissonneuse). Ся кооператива складала ся виключно із робітників одного з париских передмість, видалила половину своїх служачих за те, що вони хотіли зорганізувати ся в синдикат! Соціалісти твердят, що кооперация та їх мнине знищенє наємної праці се лише примани в руках буржуазії, щоби відтягати робітників від борби за їх дійсні інтереси, а справляти їх на ложний шлях, який може привести деяких із них в ряди експлуаторів.

Впрочім треба замітити, що робітники, хочуть не так знищенє наємної праці, як знищенє приватної власности, хоч би вони були навіть наємними робітниками і не мали ніякої власности. Як бути троха мізантропом, можнаб із того заключити, що чоловік воліє знищити добро ближнього, як своє власне лихо.

Вкінці ось заява, яку видав соціалістичний конгрес в Берліні:

„Партия може одобрити основанє кооператив лиш там, де вони мають на цілі поліпшити положене поодиноких товаришів, не змішуючись до їх

участі в політичній, чи економічній борбі — або там, де вони служать до агітації. При всіх інших обставинах повинні товариші перешкаджати основаню кооператив. Вони повинні поборювати ідею, що кооперация може впливати на усилля капіталістичної продукції, улучшити положене робітників які класи, знищити, або лише ослабити економічну борбу“.

Де-які факти сприяють піддержці того недовіря.

Передовсім звернемо ся до історії продукційних кооператив і замітимо, що багато з тих, які не погибли, переродились в товариства дрібних хазяїв, наживають ся на рахунок наємних робітників і, очевидно, утверджують те лихо, яке повинні знищити. В самій річї сорок продукційних асоціяцій в Парижі не лише держать ся осторонь від соціалістичного руху, але навіть не хочуть поступати разом з консумційними кооперативами. Вони навіть не беруть участі в конгресах послідних. Противно вони в добрих зносинах з державою, якої закон їх добиває. Між тим треба замітити, що до послідних літ репрезентували все у Франції кооперацию продукційні кооперативи. Недостатки того рода товариств були цілковито розширені на всі роди кооперативної організації, що є причиною нинішних відносин робітничої класи до самої ідеї кооперації. Одначе ми бачили, що нова школа, відкидаючи той старий блуд, тепер, противно, хоче дивитись на консумційні спілки, як на дійсне орудіє соціальної еволюції. Продукційні спілки малиб лиш бути поміжничими средствами.

Завдяки тому робітничя класа оцінить з часом лучше ідею кооперації, бо важкі хвиби годі сразу направити.

від дипломатичних; та ми не встані додержати заключеного торговельного договору, але готові урегулювати під корисними умовами провізорично господарські відносини. Монархія не допустить на будуче до утворення полуднево-славянської держави ані до пропаганди полуднево-славянських ідей ані внаслідок монархії ані поза її границями, бо мусить задержати дуалістичну форму. Монархія не думає робити Чорногорі якісь територіальні уступки і не дозволить, щоб Антварі перемінило на воєнну пристань.

Одинока уступка, яку можна зробити Чорногорі, є та, що в ХХІХ. артикулі берлінського трактату улекшити деякі обмеження суверенних прав князя Чорногорі.

Др. Векерле підносить союзну вірність Німеччині і її старання, вдержати мир і дякуючи їй за це поступоване, заявляє вкінці, що по закінченню цієї акції наступить безперечно супокій.

Подяка австро-угорського правительства, висказана державам, парламентам і пресі.

Впливова особа, що знаходиться в безпосередній звязі з бароном Еренталем оповномочує, як доносить „Neue Fr. Presse“, будапештську кореспонденцію до опубліковання слідуячого:

Мирне залагоджене спорів викликало в заграничній міністерстві велике задоволення. Австро-Угорщина вже з самого початку не мала нічого иншого перед очима, як лиш перекопати Сербію о фальшивім зорієнтованню її політики і доказати її конечність стояти з Австро-Угорщиною в коректних відносинах.

Державам належить ся повне признане і найгорячіша подяка за їх лояльні змагання, щоби улекшити Сербії зворот, і що спричинили з прихильності до Австро-Угорщини на мирне, залагоджене існуючих спорів. Сильну підпору підчас цілої акції нашло заграничне міністерство в патріотичнім становищу парламентів обох держав і в публичній opinіi.

В поступованню австрійської і угорської преси мало заграничне міністерство підчас цілої кампанії сильну поміч, що воно знає оцінити і признати.

Заграничний огляд.

По війні.

Цілою безпечно можна тепер сказати, що вже — по війні. В протязі довгого австро-сербського спорю, навіть коли говорено, що війна вже ante portas, нагодили ся непоправні оптимісти, що казали: Не бійте ся, нічого з того не буде! І мали

Врешті, добре відношене правительства не лиш до продукційних спілок, але й до всяких напрямів кооперації цілою не поспірає успіху тої ідеї серед робітничого населення, особливо париского, а скорше дескредитує її. Правительство утворило при міністерстві внутрішніх справ бюро робітничих асоціацій, якого директором є звінний ізза своїх інтересних монографій про професіональні союзи, Барбер. Але перша думка париского робітника, коли він бачить, що міністер інтересує ся його справами — стеречи ся і держати себе оподалік. Він думає, що за ним хочуть „шпіонувати“. Наслідком того всі офіціальні комісії стрічають великі труднощі, приміром при збиранню статистичних дат серед робітників. Відслухлі результати, які досягнув недавно утворений у нас департамент праці, коли порівняти його з такимим департаментами в Сполучених державах і в Англії. Таким чином понало бюро кооперативних асоціацій в підозріне, її організатори першого париского конгресу і федерації мусіли виречись дорогоцінної помочи поважаного директора офіціального бюро, щоби з того не виникли непорозуміння.

Не лиш соціалістична партія, але навіть робітничі консумційні спілки, які мають хочби троха соціалістичний відтінок, дуже неохотно приступають до федерації. Я вже говорив, що до часу утворення федерації існував в Парижі союз консумційних спілок. Той союз відносив ся первісно дуже прихильно до нашої нової організації. Пізнійше, після ліонського конгресу появилась в часописи від союзу замітка, якою осуджувано різко федерацію та відмавляють їй право звати себе національною федерацією. Але в самій річі не більше

рацію. Зовсім певно можна вже тепер сказати, що до кровавої розправи між обома сусідними державами не прийде. Австрійська дипломатія, на якій чолі стоїть барон Еренталь, віднесла велику побіду. Еренталь називають австрійським Бісмарком. Власти підписані на берлінським договорі прийняли анексію Босни і Герцеговини і обдумали формулку, якою Сербія має задоволити Австро-Угорщину. Посли італійський, француский, німецький, російський під проводом англійського передали у вівторок ноту сербському міністрови заграничних справ Мільвановичеви; тої самої днини заявив турецький посол президентови міністрів Новаковичеви, що Туреччина признає анексію. Кореспонденційне бюро доносить з Білгорода, що рада міністрів зійшовши ся по обіді, постановила цілою піддати ся жадам держав. Про се повідомлено сербському посла у Відни, який за кілька днів має передати впроблену державами ноту австрійському правительству.

Такий вислід конфлікту незадовольє взовничих сербських умів. Весь гнів звертає ся проти короля Петра і взагалі проти династії Карагеорґевичів. Часописи з дня на день все острійше атакують династію. На сербський престіл закусила зуби Німеччина і Англія, що раді би бачили в Сербії своїх герцоґів. Ходить чуток, що король зрече ся престолом в користь свого брата Арзена, а сам перенесе ся до Швейцарії або до Росії; знов инші заявляють ся за персональною унією з Болгарією, або за покликанем чорногорського князя Мірка. Розуміє ся, що з того покищо нема нічого певного

Сербске правительство починає посилати війська домів, що зробить небагом і Австрія, розуміє ся при удержанню потрібної охорони границь Босни і Герцеговини.

Інтервенція держав у Білгороді.

Білгород, 31. марта. (Кб.) О 10-ій годині рано явив ся у президента міністрів Новаковича турецький посол і заявив йому, що Туреччина стоїть в справі анексії на тім становищу, що й инші держави. Заразом відбули послы Німеччини, Франції, Росії і Італії конференцію у англійським посольстві, почім удали ся разом до міністерства заграничних справ. Тоді вручив заступник Англії в присутності заступників прочих держав міністрови заграничних справ Мільвановичеви Aide-memoire про заяву, яку мала-би Сербія зложити Австро-Угорщині.

Посли Німеччини, Франції і Італії покинули міністерство по 20 мінутах, а англійський і російський заступник остали у Мільвановача ще з пів

як три або чотири консумційні спілки остали вірні кооперативному союзови (l'Union cooperative).

Від якогось часу можна замітити перемену в загальнім відношенню соціалістичної партії до кооперації. Ся щаслива зміна наступила під впливом белгійських соціалістів. Відомо, що в тім краю соціалізм і кооперація, намість того, щоби утворити два ворожі, або бодай соперничі табори, йдуть під одним табором і пр. консумційна спілка Vouit в Гент є одною з найбільших кооперативів і рівночасно могутим оружієм соціалістичної пропаганди. Не будемо ту розказувати його історії, але повторимо слова Анселя, що консумційні кооперативи повинні бути „кріпостями, відки робітничя кляса буде бомбардувати капіталістичну суспільність бараболою, або чотирифунтовими хлібами“. Таким чином виступають вони на арену клясової боротьби в ролі орудій борби. Правда, нова француська школа не має такої ціли. Протинно, вона сподієсь зробити кооперативи орудіями соціального мира.

Проте, хоч ціли ріжнородні, средства до досягнення цілей досить схожі, бо так одні, як і другі стремлять до організації робітничої кляси, в достаченню їй капіталів, в її купецкім і промисловім вихованню, в приспособленню її до того, щоб, як лиш настане пора, вона взяла в руки управу економічного життя, а в кінці приготавляючи до тої побіди через знищене посередників, купців, чи капіталістів, підчиняючи їх продукцію консумції. Бельгійські делегати присутні в більшій кількості на парискім конгресі 1889 р. згодились з малими відміннями на програму, яку я виголосив при отворенню конгресу. Цезар Пап, один з осунувателів колективізму виступав не раз в „Revue Socialiste“ в обороні кооперації.

години. Російський посол вийшов послідній з міністерства.

Відповідь сербського правительства на ноту держав.

Білгород, 31. марта. (Кб.) Рада міністрів ухвалила по полудни відповісти в повній домаганім держав. Про се повідомлено сербське посольство у Відни. Правительство здасть завтра справу перед скупщиною про представлене держав. Опісля одержить сербський посол приказ вручити австро-угорському правительству ноту, припоручену Сербії державами.

Більов про реформу державних фінансів.

Берлін, 31. марта. (Кб.) Парлямент: В продовженню наради над етатом державного канцлера заявив Більов, відповідаючи на всякі виводи передбесідників, що его можуть нападати, кілько хочать, але цїсаря най лишуть в супокою. Цїсар доказав німецькому народови своє повне довіре. Премієр підносить, що так довго остане на своїм труднім становищу, доки буде мати довіре у цїсаря. Нема отже й бесіди про якусь борбу о его власть. Дотично реформи державних фінансів воно теористично можливо осунувати цілу реформу на посередних податках, що знов в практиці оказує ся неможлигим, бо се була би вода на млин соціальных демократів. Сполучені правительства остають при тім, що велику частину нових податків мусить ся збирати в посередній дозорі. Після думки сполучених правительства остає ще спосіб побирання податків по спадковомстві. Державний канцлер тої думки, що можна усунути по більшій часті всякі вагання. Хотят більшє бесідників говорило про бльоку, що він мертвий, то премієр може лиш тільки замітити, що бльоку заміряє вирівнати ріжниці, які заходять між лібералами і консервативними, ся політика на его думку здорова і бльоку переживе ще неодного з присутних. Сполучені правительства бажають від ради державної рішучого, недвозначного й остаточного порішення питання в справі фінансової реформи і то ще в протязі сей сесії.

По дальшій дебаті прийнято етат державного канцлера.

ДОПИСЬ.

Про дяка в Старій Жучці.

„Хвальна Редакція! Вже перед 6-ма неділями писав я допись, в котрій змальовав точно „зделки“ тугейшого дяка Онуфрія Лемного. Чекав я на поміщенє сеї дописи в „Буковині“ і таки не дочекав ся. От думаю, наша газета не хоче помогчи направити се лихо. Вдались люди з повною скаргою до консисторії і просили о до-

„В сучаснім робітничім руху дивлять ся на тред-уніонізм, кооперацію, взаїмну поміч, державну підмогу, колективізм, як на науки суперечні між собою. Протинно ми уважаємо їх пробами, які більше або менше стремлять до здійсненя одної й тої самої ідеї: товариства, солідарности, соціалізації. Се етати одного шляху, що веде до ідеалу: один за всіх, всі за одного.“*) Звісно, що се також девіза кооперативів.

Сї заяви не минули без результату для робітничої партії. Масон мів сконстатувати в „Revue Socialiste“ зближенє між школами кооперативною, а соціалістичною. Сю думку оправдав цілковито соціалістичний конгрес в Парижі. Конгрес, дебатує над користю з кооперативів, намість того, щоб кинути на них анатему, як се зробив німецький конгрес в наведеній нами декларації, обмежив ся на осудженє продукційних кооперативів, зробивши виїмок для консумційних.

Ось гарний знак! З вдоволенем згадуємо се, кінчаючи сей огляд.

Друга причина обіцяє сприяти розвоєви кооперативного руху так серед робітничої кляси, як і серед буржуазії. Говорю про епідемію протекціонізму, яка лютує всюди, а особливо у Франції. До послідного часу консументи з особливим гаяннем, що є прикметою тої соціальної категорії, обмежувались на слабі протести. Але з хвилею як вони будуть заатаковані подорожієм предметів консумції, будуть імовірно шукати оборони в консумційній спілці. Як се здійснить ся, можна буде сказати, нема лиха без добра!

*) Comuniome celatif. R. S. 1890.

повнене слідства проти дяка. Приїхав о. світник Галін і списав вірний протокол. Всього, що було в скаргі, яку я в моїй дописі змалював, доведено як слід. Ну і що, один достойник з консисторії сказав: „Кривда ваша, але не допоможе нічого, бо сам о. Парох Никорович висказує ся о даскалови Лемному добре, сказав, що він з дяком Лемним задоволений“. Так само і ц. к. прокуратура за-становила слідство проти Лемного. Тепер наш дяк може й далі робити, що хоче, і нема жадного права. Не вжеж хоче сьв. Консисторія, щоби люди самі собі зробили право, а до сего приїде.

Дивує мене лише що нашій рускій праці отаке-безправство байдужне. Як би була моя до-пись напечатана, то певно і консисторія би иначе розібрала сю справу.“

Від Редакції. На сей закид д. дописувателя скажемо ось що. Ми не помістили его дописи, бо не мали ніяких доводів на тяжкі закиди, які були списані в тій дописі, крім підпису дописувателя, а се рішучо за мало в прасовім процесі, який міг з того вийти. А як би був скінчив ся такий процес, видно найкраще з того, що її прокуратура за-становила в тій ділі слідство. А програний процес навів би був нам крім матеріяльних страт ще й моральну; що за радість булаб із того п. Лемно-му і его кацапским покровителем, як би засудили „Буковину“ за неправду а ми бачимо гордість і силу праси в тім, щоби писала тільки щирю правду, за яку може зовсім певно постояти й пе-ред судом. Се наша засада. По друге не хотіли ми впливати на рішене справи покликаними до того чинниками, бо ждали від них справедливости. Коли-ж люди не найшли в консисторії справедли-вого суду, коли воно так, як каже д. дописуватель, що консисторія помімо доказаної вини дяка Лемно-го стоїть за ним проти громади, то треба далі бороти ся. Люди нехай подадуть доказані про-вини дяка своему послови а він считає в раді державній міністра про справедливість консисторії. А відтак люди най допомагають собі самі; най пла-тять дякови тільки призначену таксу, най напс-рають на точне сповняване обовязків і най ви-стерігають один другого від лихварскіх факторів кацапської каси. Власна поміч, найліпша поміч! Ось в Ошихлібах виграли люди справу, з парохом ба навіть протосерем Велигорским а Жучка не мала-б упорати ся з дяком; треба тільки доходити свого права, а дійде ся его певно.

Загальні збори міської філії товар. „Руска Школа“ в Чернівцях.

Головні збори сего товариства відбули ся в не-дїлю, дня 14. марта с. р при досить численній участі членів. Голова товариства п. К. Петрашук привітав сердечно всіх присутних а з окрема ще кравого інспектора п. Омелія Поповича і голову центрального товариства п. Опанаса Руснака, по-чім відчитав секретар п. Юрій Кавула протокол з посідних зборів, який прийнято без зміни до ві-домости. Опісля голова товариства здав справу про діяльність виділу за минулий час ось як:

До товариства належать 62 члени, що виплатили членську вкладку за бижучий, а є ще кілька членів, що ще не виплатили членської вкладки, так що за-гальне число членів доходило до 70. До головних збо-рів відбув виділ 12 засідань. Найбільше праці доло-жив виділ около школи, яку заснував з початком бижучого шкільного року. Отворене сеї школи має довшу історію за собою. Відомо, що на головних зборах центр. тов. „Української Школи“ рішено було з огляду на брак видільових шкіл в краю з рускою мовою заснувати головно для дівчат такі курси, де би могли побирати бодай таку науку, яку подає видільова школа. Ся справа стала ще важнійшою, як головно за старанем наших послів обіцяло правительство поділити учительські семи-нарії на 3 національні виділи. Отже, щоби доста-вити відповідно підготований матеріал до вступ-них іспитів на 1. рік учительської семінарії зайшла konieczність таких курсів, де би могла молодіж на-бути всі ті відомости в рідній мові, яких вимагає ся при згаданих іспитах. До здійсненя сеї ділі за-галу так важної справи причинили ся в найбільшій мірі інсп. Омелія Попович і уч. Опанас Руснак, за що їм виділ складає як найсердечнішу подяку.

Що сеї курси на часі й конечні доказує їх фреквенція. І так було з кінцем 1. семестра у ді-вових курсах на 1. році 21 учениць (тепер 23), на 2. році 22 учениць (тепер 25) а у хлоп'ячих кур-сах на 1. році 23 ученики (тепер 27) а на 2. році 20 (тепер 25) учеників. Вислід класифікації був вдовольаючий. Шкільна оплата вносіть місячно лише 6 кор.; але в многих випадках знижено і сю оплату, а деяких бідних і гідних увільнено цілком від оплати. За шкільну оплату належало ся то-вариству що найменше 3000 кор., в дійсності запла-чено до кінця лютого лише 1944 кор., залягають ще 486 кор., а решту, то є около 20 проц. вино-сять власне ті зниження і увільнення.

Провід сих курсів обняв шкільний радник пан Лев Галицький, а науку удіяло кількох про-фесорів гімназійних та учительської семінарії й учителі народних шкіл. Товариство платило за кожну відтриману годину лише по 1 короні, з того слідує, що всі учительські сили з директором на чолі сповняли свої тяжкі обовязки не так за гроші а головно з патриотизму почуває ся до милого обовязку, цілому зборови а панови дирек. Галиц-

кому з осібна подякувати сердечно за труд в кор-исть народної справи.

По сїм забрав слово краввий інспектор О. По-пович і подав зборам між иньшим до відомости, що чейже з початком слідуемого шкільного року наступить вже поділ учительської семінарії. Далі признав бесідник щирю діяльність виділу в мину-шім році як також ревну працю учительського збору приватних курсів „Рускої Школи“ висказав їм за се сердечну подяку і поставив опісля внесе-ня, щоби новий виділ розширив з початком слі-дуемого шкільного року, на приватній семінар і в сей спосіб забезпечив будучність молодіжи, що побирає науку в сих курсах. Се вносене прийнято одоголосно.

Проф. Цегельський поставив питане про заряд. Над сею справою розвела ся ширша дебата, в якій взяла участь п. О. Попович, Брендзан, Руснак, Радомський і Гльницький і рішено, щоби адміністра-цію курсів мав виділ філії а дид.-пед. провід учи-тельської збір.

З касового справозданя, яке зложив п. Ник. Гарає, довідуємо ся, що товариство мало всіх до-ходів разом 4072 К, не вчисливши сюди тих 486 К, які ше залягають за шкільну оплату до кінця лю-того, а розходів було 3688 К 88 сот., так що стан каси вносить готівкою 383 К 12 сот. По заяві контролерки пані Михалїни Смук, що рахунки і стан каси в найбільшій порядку, уділили збори на вносене п. пр. Брендзана уступаючому виділови абсолютну і подяку.

До виділу зітали вибрані через акумуляцію: Шкільний радник Лев Галицький, учителька Миха-ліна Смук і учителі Казимир Петрашук, Николай Бендак і Ник. Гарає, а на заступників вибрано Юрія Костюка і Отана Гльницького.

На конець слідував внесок виділу дотично зміни назви філії тов. „Руска Школа“ на „Укра-їнська Школа“, що збори одоголосно прийняли. Далі поставив інсп. Попович внесок, щоби виділ удав ся з просьбою до центр. виділу, аби він по-старав ся о рускі учебники так для курсів як і для шкіл видільових, бо санкція закону про видільові школи наступить в короткім часі. По прийнятю сего внеску замкнув голова збори.

Дня 16. лютого 1909 виділ уконституовав ся так: радник Лев Галицький, голова; Казимир Пе-трашук, заступник голови; Николай Гарає, писар; Николай Бендак, каснер а пані Михалїна Смук, контролерка.

НОВИНИ.

Чернівці, 31. марта 1909.

Наєндар. Четвер 1. цвітня (19. марта) Хри-занта, Клявдия, рим. Гугона Еп. Схід сонця 5 год. 40 мин., захід 6 год. 30 мин. — Пятниця 2. (20.) Сави, Микити, рим. Франціски з Павлі. Схід сонця 5 год. 38 мин., захід 6 год. 32 мин.

Примір гідний наслідуваня. Загальний збір каси пожичкової і шадничой в Лукавці над Серетом ухвалив своему доволітному каснерови о. Мала н-чукову з вдячності за его труд і пожертвоване для товариства платню в висоті 250 кор. річно. Та ревний наш діяч не полакомив ся на громад-ський гріш а жертвував ту платню на православну бурсу а Вижици. Честь єму за се і слава!

З провінції. Дня 21. марта с. р. о 5-ій год. рано скочила дочка Костя Турецкого з Вер-бівців, Пелягія, що в останнім часі була зійшла з розуму, в керницю на подвірю батька; по двох годинах витягнуто єї вже неживу. — Дня 22. марта с. р. найшли 43-літню Домку Ленчук з приватних Ленківців утоплену між кригами на лівім березі Прута.

Експедиция до бігуна. Цілком несподівано на-спіла вїстка, що англійській експедиції під проводом поручника Шаклетона вдало ся дійти до полудне-вого бігуна. Як доносять телеграми удало ся від-важній дружині дістатись до 88° 23' полудневої географічної ширини, отже були віддалені 175 кіло-метрів від властивої точки бігунової (Südpol), і могли з висоти, на якій стояли цілком добре оглянути околицю полудневого бігуна. Досі удалось було дійти найдалше на полудне капітанови Скотови 1905 року; тоді він добив ся до 82° 17' полудневої ширини. В експедиції капітана Скота брав участь також і Шаклетон. І так само як колісь Нанзен осягнув сам на свою руку північні бігунові око-лиці, так осягнув на свою руку полудневі бігунові околиці Шаклетон. Що полудневий бігун вдасть ся вперед осягнути, як північний, се предвиджу-вали вчені вже роками наперед; і то не тому, що в полудневих полярних околицях булаб догіднійша температура або меньше гір, але тому, що в по-лудневих околицях можна їти по суши, а в пів-нічних треба ходити по шливучих ледах. В кождім разі осягнене полудневого бігуна означає великий збуток на поли науки географії і спонукає вчених, ще над не одним застановитись.

Оповідки, іменованя і т. п.

Особисті вісти. Посол граф Белларде зару-чив-ся в Монахові з графинею Марією Кеніг-сеґ-І в лєндорф. Шлюб відбуде ся небавом в Кімполонгю.

Перенесене. Священника Степана І в а н о в и ч а перенесено з Малятинець до Ставчан.

З університету. Професора тутешнього універ-зитету др. Йосифа Лукаса покликано як звичай-ного професора правничого виділу до Кенігсбергу. Професор Лукас находить ся тепер на відпустці. Передвчера прочитав ректор Зелінка на засідано сенату лист від проф. Лукаса, в яким проф. Лукас працює ся з всіми своїми товаришами. Всі при-сутні висказали свій великий жаль задля утрати такої наукової сили а також дорогого товариша.

З учительського семінара в Чернівцях. Писемні іспити зрілости в учит. семінарі в Чернівцях відбудуть ся на 17., 18. і 19. мая с. р. Зараз по писемних іспитах слідууть іспити екстерністів (Vorprüfungen). Поданя о припущенє до іспиту зрілости треба внести найдалше до 10. цвітня.

Товариство православних Русинів на Буковині подає до відомости, що захоронка для руских право-славних дітей в Чернівцях, заснована товариством, містить ся в домі тов. рускої православної шляхти, ул Франца ч. 31. Згадане товариство відступило для захоронки одну більшу кімнату і кухню. Досі прийнято 20 дітей. Більше не можемо прийняти за-для браку місця. В Чернівцях є багато дітей, яких родичі мусять заробляти на хліб насущий, так що діти лишені без опіки і надзору. Тому було би навіть конечно примістити в захоронці що най-меньше 50 дітей, але удержуване такого числа дітей вимагає великих видатків, бо до сего треба найменше трох великих кімнат і города або по-дірку. На се наші засоби за малі, бо складають ся із підгом Вп. добродіїв митрополита Рептій і п. Ник. Василюка та з добровільних датків. Провід захоронки передано абсолютній курсу в міській диточім огороді за 20 кор. місячної платні. Служ-ниця, котра дітем варить і помагає їм дозирати, платить ся також 20 кор. місячно. Діти дістають два рази денно їду. Знаряди, як лавки, шафи і на-чине за куплено в потрібній на початок скількості. Надзир над захоронкою поділили члени виділу поміж собою і наглядають, щоби забави і наука були ве-дені після порядку, приписаного в диточих огоро-дних. При кінці звертаємо ся з просьбою до наших членів, щоби платили членські вкладки точно і вза-галі підпомагали доброму ділові при кождій на-годі збірками грошей і т. п., памятаючи на бідних дітей, лишених родительської опіки. — За виділ: *Евфрозина Галін*, голова. *Елисавета Тиміньска*, пи-сарка.

Товариство „Гімназіяльна бурса“ у Вижици.

На засідано видільовім гімназіяльної бурси дня 26. марта 1909 ухвалено ще сего року приступити до будови бурси і вибрано до будівляного комітету ще паню Москву, директора Кліма і надчителя Гордійчука. Крім того вибрано комітет для зби-рання вкладок на будову хати бурси. До комітету вибрані: Пані Клімова, Вурачиньска, Луцка, Гор-дійчукова, Лукіяновичева і панове др. Литвинович, др. Лукіянович, др. Кулик, о. Решитилович, о. Ге-расимович, о. Вольницький, Василь Вокатчук, Лу-чинський, Альбота, Юрій Гордійчук, Михайлю-Москва, Хоровюк, Мандрик, Дашкевич, Огороднік і Роговський. Хто би з вибраних комітетових не прийняв функції, просимо звернути ся в сій справі до заряду товариства. Думаємо, що ширший комі-тет будівляний розвине широку акцію і датки по-плинуть щедро. — За виділ: *Мих. Івашко*, голова.

Із штуки і літератури.

Репертуар міського театру. Четвер 1. цвітня „Die Dollarprinzessin“, оперета Л. Фалля в 3 актах (III. гост. виступ Л. Траймана). Пятниця 2. цвітня „Der fidele Bauer“, оперета Л. Фалля в 3 актах (IV. гост. виступ Л. Траймана). Субота 3. цвітня (по пол) „Romeo und Julia“, трагедія Шекспіра в 5 актах, (веч. „Girofle Girofla“, оперета К. Лєскокого в 3 ак-тах (последній гост. виступ Л. Траймана). Неділя 4. цвітня „Der tapfere Soldat“, оперета О. Штравса в 3 актах.

Михайло Павлик: Оповіданя. 5. випуск „Свѣ-тової бібліотеки“ в Чернівцях. Сей том Павликових оповідань містить: Передне слівце, Юрко Куликів, Ребенчукова Тетяна, Мій процес за Ребенчукову Тетяну, Пропащий чоловік. — Ціна книжки 2 кор. 50 сот.

Телеграми „Буковини“.

Чернівці, 31. марта 1909.

Відень, 31. марта. (К5.) „Wiener Zeitung“ опу-блікує закон про контингент рекрутів і торго-вельно-політичне уповномочненє. Окрім того доно-сить вичше наведена часопись: Цісар наділив ба-ронову Бінерт рангою і правами придворної дами.

Будапешт, 31. марта. (К6.) Угорське кореспон-денційне бюро дementує поголоску про димісію міністра торгівлі Кошута.

Софія, 31. марта. (К6.) Як доносять, одержав міністер торгівлі Ляпчев приказ від короля Фер-динанда змагати, при переговорах в Царгороді до того, щоби залагоджене питаня відшкодованя в справі східних желізниць випало задовольаючо.

Загальні збори каси пож. і шадн. для громади Мерецеї, відбудуться в неділю, дня 11. цвітня с. р. в касовім льокалі в домі Митра Михлюка з отсим дневним порядком: 1. Справоздане касове і білянс за рік 1908. 2. Нарада над виплачуванем дивіденд. 3. Вибір доповняючої старшини і надзорчої ради. 4. Вибір касиера і назначене платні для него. 5. Ухвала щоб всі члени каси були членами читальні. 6. Вільні внесня. — *Артемідор Проданюк*, начальник.

Надзвичайні загальні збори каси пож. і шадн. для громади Шипинці, відбудуться дня 13. цвітня 1909 о 2. годині пополудни в сали „Народного Дому“ з отсим дневним порядком нарад: 1. Прочитане протоколу з попередних загальних зборів. 2. Вибір старшини і ради надзорчої. 3. Знижене стопи процентовой від вкладок шадничих. 4. Нарада в справі „Взаємної Вигоди“. 5. Вільні внески, — *Івон Михалчук*, начальник.

Звичайні загальні збори каси пож. і шадн. для громади Жадова-Діброва, ст. з. з н. п. відбудуться дня 13. цвітня 1909 о 1. годині по полудни в домі Ілії Палагнюка з таким дневним порядком: 1. Прочитане протоколу з попередних загальних зборів. 2. Справоздане касове і білянс за рік 1908. 3. Вильсоване і вибір членів старшини. 4. Вибір ради надзорчої. 5. Вибір касиера і назначене для него платні. 6. Вільні внески і запитаня. — *Ілія Палагнюк*, начальник.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правдо забезпечена“
аптикара др. Ю. Францоца

в Терополі.
Се в знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болів, простуджених, ломаня костий, плечий гієтця і нервових недуг. Проту уважати на напис „Nervol“ і не приимати ніяких „Первогонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Висика 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичиналіній Стершуса.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII 3 Frauenfelderstrasse, 2.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся нлича Свій до Свого!

Новоотворене
Високою п. к. кравею управою концессионоване
Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“
Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), уліця Кохановского число 1. 165 (—) видає карти корабельні до Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізничі європейські, канадійські та американські. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Держіть ся нлича Свій до Свого!

Купуйте лиш у своїх людей!

Союз руских хліборобских спілок на Буковині „Селяньска Каса“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою повідомляє, що він отворив в себе осібний

Відділ жа вадії і кавцїї

і перебирає зложуване вадий і кавцїї але лиш у публичних корпорациях або до рук власників великої посілости земельної в пупілярних цінних паперах під дуже догідними условиями. Близші інформації даємо в нашій канцелярії в Чернівцях, вуліця Петровича число 2.

Г. ФАЙЛЕР усувач нагнітон

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

ERSTES WIENER WAARENHAUS B. BALTINESTER jun. HAUPTSTRASSE 3

Gegründet 1873 Telephone 301

Туркраєві і заграничні новости весняні, суть вже на складі у великім виборі.

Склад ц. к. уприв. фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і С-кп у Відні.

Склад капелюхів І. Генрика Іти у Відні, Йос. Піхлера і Синів в Грацу.

Склад черевиків Ф. Л. Попера в Хрудимі, Ант. Чапека у Відні.

Великий склад капелюхів П. і Ц. Габіга в Відні, і славної фабрики черевиків Гана і Сина у Новім Йорку

Доставці для буковинського звязку урядників
Міжцер & Шехтер, Чержівці
Ринок (напротив буковинської шадниці)

поруцають свій багато асортований склад **весняних і літних артикулів**, як: **капелюхи** для панів і хлопців з ц. к. надвірних фабрик Вільгельма Плеса, Антона Піхлера, І. Гікля Синів, як також італійської фабрики капелюхів Г. Бросаліно. — Великий вибір **біля** білого і колірового для панів і хлопців; ковнярики, маншети, рукавички, шкарпетки, паньчохи, хусточки, шельки, палички і камизельки. — Великий вибір **краваток** в найновіших фасонах і красках. — Великий склад **черевиків**, найсолідніше викінчених. — Богатий вибір парасолів і парасольок ріжного рода.

Замовленя з провінції дешево і сейчас. Неподобаючі ся річи можна відміняти.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях, під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.